

**PODSUMOWANIE STRATEGICZNEJ OCENY ODDZIAŁYWANIA
NA ŚRODOWISKO PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA GMINY BIAŁOŚLIWIE NA LATA 2016-2020
Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2024**

Po przeprowadzeniu strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, zgodnie z art. 55 ust. 3 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2016 r., poz. 353, ze zm.), do dokumentu „Program Ochrony Środowiska dla Gminy Białośliwie na lata 2016 – 2020 z perspektywą do roku 2024” (zwanego w dalszej części programem ochrony środowiska lub Programem) dołącza się niniejsze podsumowanie.

Zgodnie z przepisami ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2016 r. poz. 672, ze zm.) oraz ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2016 r., poz. 353, ze zm.) Wójt Gminy Białośliwie, celem realizacji założeń ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, sporządził projekt pn. „Program Ochrony Środowiska dla Gminy Białośliwie na lata 2016 – 2020 z perspektywą do roku 2024”.

Niniejsze podsumowanie zawiera uzasadnienie wyboru przyjętego dokumentu w odniesieniu do rozpatrywanych rozwiązań alternatywnych, a także informację, w jaki sposób zostały wzięte pod uwagę i w jakim zakresie zostały uwzględnione: ustalenia zawarte w prognozie oddziaływania na środowisko, opinie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu, Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Poznaniu oraz Powiatu Pilskiego, zgłoszone uwagi i wnioski, wyniki postępowania dotyczącego transgranicznego oddziaływania na środowisko, jeżeli zostało przeprowadzone oraz propozycje dotyczące metod i częstotliwości przeprowadzania monitoringu skutków realizacji postanowień dokumentu.

Pierwszy Program dla Gminy Białośliwie opracowany był w roku 2004 i obejmował lata 2004-2011. Przyjęty został uchwałą nr XXVI/137/04 Rady Gminy Białośliwie w dniu 16 grudnia 2004 r. W roku 2011 POŚ był aktualizowany i opracowano go na lata 2011 – 2014 z perspektywą na lata 2015 – 2018. W związku z upływem okresu obowiązywania POŚ zachodzi konieczność dokonania kolejnej aktualizacji tego strategicznego dokumentu, zgodnie z wytycznymi Ministerstwa Środowiska.

Zmiany wprowadzone ustawą z dnia 11 lipca 2014 r. o zmianie ustawy - Prawo ochrony środowiska oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2014 r. poz. 1101) określiły, że programy ochrony środowiska uchwalone w celu realizacji Polityki ekologicznej państwa na lata 2009–2012 z perspektywą do roku 2016 zachowują ważność na czas, na jaki zostały uchwalone, jednak nie dłużej niż do dnia 31 grudnia 2016 r. Art. 14 ust. 2 ustawy zmieniającej ustawę Prawo ochrony środowiska z roku 2014 wskazuje następująco: „Jeżeli program ochrony środowiska, o którym mowa w ust. 1, wymaga aktualizacji, odpowiednio sejmik województwa, rada powiatu albo rada gminy uchwała nowy program ochrony środowiska uwzględniający cele zawarte w strategiach, programach i dokumentach

programowych, o których mowa w ustawie z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju”. Programy ochrony środowiska są nadal wymaganym dokumentem, zgodnie z brzmieniem art. 14. ust. 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska: „Polityka ochrony środowiska jest prowadzona również za pomocą wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska”.

Projekt został sporządzony w oparciu o wytyczne Ministerstwa Środowiska opublikowane we wrześniu 2015 r. Raz uchwalone programy ochrony środowiska nie są ostateczne i niezmiennie.

Ponadto na podstawie art. 46, 50 i 51 oraz art. 57, 58 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko wystąpiono do organów ochrony środowiska o uzgodnienie zakresu prognozy oddziaływania na środowisko w ramach przeprowadzanej strategicznej oceny oddziaływania.

Z art. 46 w/w ustawy wynika obowiązek przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla projektów wyznaczających ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, których realizacja może spowodować znaczące oddziaływania na środowisko. Wskazane w ustawie organy, Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska oraz Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny mają możliwość odstąpienia od strategicznej oceny. W ocenie Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Poznaniu taka konieczność nie zachodziła, jednak w ocenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu projekt wymagał przeprowadzenia strategicznej oceny, w ramach której sporządzono prognozę oddziaływania i zapewniono udział społeczeństwa.

Program ochrony środowiska to kompleksowy program dotyczący kwestii przyrodniczych i infrastrukturalnych, który zawiera w sobie zbiorcze zagadnienia z zakresu: energetyki, transportu, gospodarki wodnej, gospodarki odpadami, leśnictwa, rolnictwa, turystyki i wykorzystania terenu. Ze względu na poruszaną w treści szeroką problematykę obejmującą różne komponenty środowiska i różne elementy infrastruktury oraz mając na uwadze, że środowisko należy traktować jako system wzajemnie ze sobą powiązanych elementów i relacji, realizacja zapisów tego projektu może potencjalnie mieć wpływ na stan środowiska.

Program ochrony środowiska wyznacza ramy dla realizacji przedsięwzięć, które stanowią harmonogram realizacji Programu dla Gminy. Gminny program ochrony środowiska obejmuje teren tylko jednej jednostki samorządowej, ale kierunki interwencji jakie zostały określone na poziomie gminy można częściowo odnieść do układu strefy wielkopolskiej czy zlewni wód, tak więc skala projektu programu ochrony środowiska jest ponadlokalna.

Program ochrony środowiska zgodnie z Wytycznymi Ministerstwa Środowiska odnosi się do następujących obszarów interwencji, które wyznaczają skalę dokumentu: ochrona klimatu i jakości powietrza, zagrożenia hałasem, pola elektromagnetyczne, gospodarowanie wodami, gospodarka wodno-ściekowa, zasoby geologiczne, gleby, gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów, zasoby przyrodnicze, zagrożenia poważnymi awariami.

Kierując się zasadą prewencji i przezorności powinno się przewidzieć typy oddziaływań jakie mogą nastąpić podczas realizacji przewidywanych przedsięwzięć

inwestycyjnych czy organizacyjnych oraz w efekcie przeprowadzonych działań na terenie Gminy, względem obszarów Natura 2000. Biorąc pod uwagę bogactwo przyrodnicze obszaru oraz duże zróżnicowanie chronionych siedlisk i występowanie chronionych gatunków ptaków każde działania powinny zostać ocenione pod kątem wpływu na stan środowiska, w tym na obszary chronione w zakresie następujących typów oddziaływań: bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne. W tym celu konieczne było przeprowadzenie strategicznej oceny, której elementem jest prognoza oddziaływania.

USTALENIA ZAWARTE W PROGNOZIE ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

W prognozie oddziaływania na środowisko przedmiotowego dokumentu wskazano na korzystne aspekty wynikające z wdrożenia założeń Programu i zmierzające bezpośrednio do poprawy stanu i jakości środowiska, podsumowując, że realizacja zamierzonych działań przyczyni się do poprawy jakości środowiska, zachowania różnorodności biologicznej oraz dziedzictwa przyrodniczo – kulturowego, a także wpłynie pozytywnie na ograniczanie zużycia zasobów środowiskowych.

Prognoza zwraca szczególną uwagę na kwestie związane z oddziaływaniem elektrowni wiatrowych, skutki zmian klimatycznych, oddziaływania ruchu komunikacyjnego.

W związku ze zmieniającymi się uwarunkowaniami wewnętrznymi i zewnętrznymi rozwoju, zarówno w wymiarze krajowym, unijnym, jak i globalnym oraz wyłaniającymi się nowymi wyzwaniami w tym zakresie, w programie ochrony środowiska wiele z zadań nawiązywało do ochrony powietrza, w tym do adaptacji do zmian klimatu.

Na tle zdiagnozowanego stanu środowiska na terenie Gminy, określono dla Gminy Białośliwie kierunki interwencji, w ramach których przez kolejne lata będzie zachodzić konieczność podejmowania działań w celu poprawy stanu środowiska przyrodniczego:

- zmniejszanie zanieczyszczeń powietrza do dopuszczalnych / docelowych poziomów,
- ograniczenie oddziaływania transportu na jakość powietrza i klimat,
- działania zmierzające do ograniczenia uciążliwości związanych z hałasem komunikacyjnym,
- działania administracyjne i organizacyjne w zakresie zagrożenia polami elektromagnetycznymi,
- ograniczenie zasięgu oraz skutków powodzi,
- ocena ryzyka powodziowego,
- racjonalizacja korzystania wód,
- osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu wód powierzchniowych i podziemnych,
- zwiększenie retencji wodnej i gruntowej,
- działania inwestycyjne w zakresie gospodarki wodno – ściekowej,
- zapobieganie ruchom masowym ziemi i ich skutkom poprzez przeciwdziałanie procesom osuwiskowym,
- właściwe zagospodarowanie zasobów geologicznych,
- intensyfikacja działań naprawczych w stosunku do obszarów wymagających rekultywacji,
- właściwe zagospodarowanie glebami,
- zapobieganie degradacji gleby,

- przeciwdziałanie zanieczyszczeniu powierzchni ziemi,
- kontynuacja działań mających na celu zapewnienie właściwej obsługi mieszkańców w zakresie odbioru odpadów,
- działania administracyjne i kontrolne,
- właściwe gospodarowanie zasobami przyrodniczymi,
- ochrona lasów,
- zachowanie różnorodności przyrodniczej,
- zapobieganie poważnym awariom przemysłowym oraz eliminacja i minimalizacja skutków w razie ich wystąpienia.

OPINIE WŁAŚCIWYCH ORGANÓW

Projekt Programu Ochrony Środowiska został pozytywnie zaopiniowany przez Zarząd Powiatu Pilskiego (pismo nr ŚR.604.229.2016.IX z dnia 26 sierpnia 2016 r.).

Wnioskami z dnia 10 sierpnia 2016 r. wystąpiono do Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Poznaniu oraz Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu z wnioskiem o możliwość odstąpienia od strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla projektu programu ochrony środowiska dla Gminy Białośliwie.

Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w Poznaniu opinią nr DN-NS.9012.1240.2016 z dnia 26 sierpnia 2016 r. uzgodnił możliwość odstąpienia od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Poznaniu uzgodnieniem nr WOO-III.410.588.2016.MM.1 z dnia 15 września 2016 r. wyraził opinię o braku możliwości odstąpienia od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko i uzgodnił zakres prognozy oddziaływania na środowisko koniecznej do sporządzenia w ramach przeprowadzenia strategicznej oceny.

Biorąc pod uwagę, że Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Poznaniu uzgodnił zakres prognozy, po sporządzeniu prognozy oddziaływania na środowisko projektu programu ochrony środowiska, wystąpiono do obu wskazanych wyżej organów o zaopiniowanie dokumentacji.

Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w Poznaniu zaopiniował pozytywnie projekt (opinia nr DN-NS.9012.1597.2016 z dnia 7 listopada 2016 r.). Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Poznaniu wydał opinię, wnosząc jednak uwagi do dokumentacji (opinia nr WOO-III.410.762.2016.MM.2 z dnia 21 listopada 2016 r.), które uwzględniono, uznając wszystkie wskazania za zasadne.

ZGŁOSZONE UWAGI I WNIOSKI

Przy opracowywaniu Programu Ochrony Środowiska zapewniono udział społeczeństwa (na podstawie art. 39 i 54 ust. 2 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko). W trakcie prowadzonego postępowania dotyczącego konsultacji społecznych wpłynęły uwagi i wnioski mieszkańców w zakresie zagrożenia ze strony elektrowni wiatrowych (łącznie wpłynęło 108 wniosków i uwag tej samej treści), które w większości uznano za zasadne i wprowadzono odpowiednie zmiany do projektu Programu ochrony środowiska i prognozy oddziaływania.

Wnioski i uwagi społeczeństwa odnosiły się do ewentualnego lokalizowania elektrowni wiatrowych na terenie Gminy. Skorygowano zapisy dotyczące projektu zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, który nie został do tej pory przyjęty uchwałą Rady Gminy, a także odniesiono się do ustawy z dnia 20 maja 2016 r. o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych (Dz. U. z 2016 r., poz. 961).

Zmian dokonano w większości w programie ochrony środowiska. W prognozie oddziaływania pozostawiono zapisy dotyczące potencjalnego oddziaływania na środowisko elektrowni wiatrowych, gdyż na tym etapie programowania nie ma możliwości wstrzymania tego typu inwestycji, gdyż na terenie gminy nie obowiązują w tym zakresie przepisy w zakresie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Kierując się zasadą przezorności prognoza określa szerokie spektrum potencjalnych oddziaływań. Uzupełniono jednak zapisy prognozy o analizy przyrodnicze stowarzyszenia Salamandra.

WYNIKI POSTĘPOWANIA DOTYCZĄCEGO TRANSGRANICZNEGO ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

Po przeanalizowaniu zakresów planowanych przedsięwzięć oraz zidentyfikowaniu ich oddziaływań na środowisko i ich skali stwierdzono, że planowane przedsięwzięcia nie będą powodować transgranicznych oddziaływań na środowisko.

PROPOZYCJE METOD I CZĘSTOTLIWOŚCI PRZEPROWADZANIA MONITORINGU SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ DOKUMENTU

Realizacja analizowanego dokumentu stanowi przejaw wdrożenia regionalnych oraz lokalnych strategii oraz programów. Dokumenty te są w niniejszej sprawie wyznacznikiem celowości realizacji przedsięwzięć z punktu widzenia interesu publicznego wynikającego z potrzeb rozwoju społecznego, rozwoju regionalnego oraz zapewnienia bezpieczeństwa powszechnego, w tym w szczególności bezpieczeństwa energetycznego. Patrząc przez pryzmat celu w jakim jest opracowywany i realizowany Program Ochrony Środowiska, należy uznać, że środkami zapobiegającymi negatywnemu oddziaływaniu na środowisko są między innymi rozwiązania zaproponowane w tym dokumencie. Należy pamiętać o tym, że przedmiotowy program jest sformułowany ogólnikowo. Jego głównym celem jest określenie dla Gminy Białośliwie drogi do osiągnięcia celów w dziedzinie ochrony środowiska, ustalonych wcześniej na szczeblu regionalnym, krajowym i międzynarodowym.

Po uchwaleniu dokumentu najważniejszym wskaźnikiem realizacji założonych w nim celów jest monitorowanie realizacji poszczególnych zadań zawartych w Programie. Rada Gminy będzie oceniała co dwa lata stopień wdrożenia Programu Ochrony Środowiska za pomocą raportów z realizacji Programu. Na bieżąco będzie również kontrolowany postęp w zakresie wykonania przedsięwzięć zdefiniowanych w Programie. Okresowa ocena realizacji przedsięwzięć przewidzianych do realizacji w harmonogramie Programu Ochrony Środowiska i analiza wyników tej oceny będą stanowiły wkład dla listy przedsięwzięć, obejmujących kolejne okresy realizacji zadań. Cykl ten będzie się powtarzał, co każde dwa lata, co zapewni ciągły nadzór nad wykonaniem Programu. W przypadku nie osiągnięcia zaplanowanych zamierzeń należy dokonać analizy sytuacji i poznać jej przyczyny.

Analiza wskaźnikowa dotyczy oceny realizacji zadań własnych Gminy Białośliwie oraz zadań koordynowanych przez jednostkę, a realizowanych przez inne podmioty wskazane

w harmonogramie realizacyjnym. Stąd nie wszystkie wskaźniki ujęte w monitoringu stopnia realizacji wdrożenia POŚ są zależne bezpośrednio od Gminy Białośliwie. Sytuacja finansowa Gminy również będzie miała wpływ na stopień realizacji zadań czy też osiągnięcie i założoną realizację zaplanowanych wskaźników.